Anul al 55-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Nr. 251 Joi 15 Septembrie 1938
14 Pagini P I I I I

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR
ZIARUL CĂLĂTORIILOR,
VESELIA, RADIO UNIV.
şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
ILUSTR. ROMÂNA
şi UNIV.-SPORT
câte 500 lei

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

PECINGINI

Străinii cari vizitează în număr tot mai mare ţara noastră nu pot fi plăcut impresionaţi de mulţimea terenurilor virane din preajma celor mai mărete construcţiuni din oraşe şi din localităţile climatice şi balneare.

Mai mici sau mai mari, de multe ori foarte întinse, în majoritate neîngrădite şi pline de bălării, aceste pecingini sunt dăunătoare nu numai din punct de vedere estetitc.

Ele sunt o pacoste pentru higiena publică, servind ca depozite permanente de infecţii.

Ele sunt un pericol pentru ordinea publică, oferind posibilităţi de escaladare în imobilele vecine şi de dispariţie sigură după loviturile date de infractori.

In staţiunile de vară, vitele pasc în voe şi murdăresc în mod permanent terenurile virane de lângă imobile în care s'au investit capitaluri enorme, compromiţându-se astfel şi atracţiunea priveliştei şi mulţumirea la care au dreptul locatarii.

Cărei cauze se datoreşte dăinuirea acestei incurii?

Unei ilegalităţi cu diferite aspecte.

Există regulamente ce îndreptăţesc administraţiile comunale fie să constrângă pe proprietarii terenurilor virane, să le îngrădească, sub sancţiuni progresive, fie să facă ele acele lucrări, debitându-i la percepţiile respective. Când şi unde însă s'au văzut procese sau demersuri de acest fel?

Există impuneri fiscale şi comunale pentru terenurile virane. Dacă aceste dări nu ar fi căzut într'o desuetudine generală ci ar fi fost urmărite cu rigoarea desfăşurată în încasarea celorlalte de sigur că proprietarii ar fi fost nevoiţi să le pună în valoare, construind sau vânzându-le în acest scop. Capitolul însă lipseşte din bugetele comunale, unde ar putea constitui o resursă importantă.

Există, mai ales în multe localităţi de aer şi ape minerale, vaste terenuri parcelate de primării sau de particulari, vândute cu condiţiunea ca cumpărătorii să construiască într'un anumit termen, sub sancţiunea rezilierei convenţiunilor şi deci a pierderii locurilor. Dacă s'ar pune în executare aceste dispoziţii, desigur că terenurile ar putea să fie cumpărate de nenumăraţi amatori într'o epocă de construire febrilă. Totuşi, edilităţile continuă să rămână în indiferenţă, deşi ele nu au numai dreptul ci şi datoria să intervină, dispoziţiunile legale şi regulamentare având caracter obligatoriu, nu facultativ.

Ne găsim la începutul unei reorganizări administrative radicale.

Este un prilej de a se înlătura lacune ce au durat prea multă vreme şi au produs prea multe neajunsuri.

Declaraţiile cancelarului Hitler

Atacurile violente impotriva Cehoslovaciei şi împotriva tuturor statelor democrate prevestesc hotărâri cari pun în primejdie pacea Europei

Mult aşteptatele cuvântări ale d-lui Hitler, pronunţate Luni, cu prilejul închiderei Congresului dela Nurenberg, sunt îngrijorătoare pentru apărătorii păcii,—atât prin ameninţările directe şi indirecte ce cuprind, împotriva tuturor statelor democratice, din apus, cât şi prin provocaţiunile adresate Cehoslovaciei.

Cei care au prevăzut o atitudine mai rezervată şi o dispoziţie conciliantă din partea şefului statului german, în urma recentelor demersuri şi comunicări diplomatice, făcute la Berlin, de către reprezentanţii Marei Britanii şi Franţei, ca şi a declaraţiilor d-lui Beneş, preşedintele republicei cehoslovace, caracteristice prin dispoziţiile cele mai pacifice, împinse până la sacrificiile impuse de interesele generale europene, au suferit o amarnică desamăgire.

D. Hitler a ridicat tonul şi braţul său a schiţat gestul ameninţător.

El a pomenit de drepturile imprescriptibile ale Germaniei şi de voinţa sa neînfrântă de a le apăra cu orice preţ şi cu orice risc.

El a vorbit de sporirea forţelor aeriene şi de întărirea forţelor militare de uscat ale Germaniei, care dispune de armamentul cel mai puternic, de formaţiunile cele mai bine instruite şi de moralul cel mai ridicat.

A ţinut să precizeze d. Hitler că pe frontiera de vest s'au construit... „cele mai formidabile fortificaţii, pe o adâncime de 3—4 linii pe o distanţă de peste 50 km., compuse din 1000 de uvraje betonate şi oţelite", ce vor fi desăvârşite în cursul zilei de azi.

Bineînţeles că d. Hitler a calificat această intrare în materie, acompaniată de zăngănitul armelor germane, la frontiera de vest, drept o manifestare... a dorinţei sale sincere de pace faţă de Franţa, pe care o vrea intimidată şi paralizată, spre a putea întreprinde Germania, marşul spre est, în direcţia Praga.

Căci, cele ce a declarat mai departe şeful statului german, Luni, la Nürnberg, despre obiectivele politicei exterioare a Germaniei, la răsărit, în Europa centrală, în legătură cu situaţia Cehoslovaciei, nu mai permite nici umbră de îndoială în ce priveşte voinţa hotărîtă a Germaniei de a le realiza prin orice mijloace.

D. Hitler a dirijat apoi o serie de atacuri violente împotriva Cehoslovaciei sub pretextul că politica acestui stat e provocatoare; că drepturile minorităţii germane sunt nesocotite şi ele reclamă o soluţie grabnică, aşa cum impun interesele supreme ale Germaniei. Nici d. Beneş n'a fost scutit de atacuri şi imputări, pe cât de jicnitoare, pe atât de nedrepte şi nemeritate.

D. Hitler a afirmat: „D. Beneş a lansat neadevărul că Germania a voit să mobilizeze. Asemenea minciuni nu sunt ceva nou"!...

Dacă este ceva nou, apoi este acest limbaj fără precedent, pe care un şef de stat îl ţine în public cu scopul de a agrava o situaţie destul de critică.

Ce urmăreşte, de fapt, Germania? A spus-o, în termeni destul de categorici, d. Hitler: „Anunţ că dacă aceste fiinţe (germanii sudeţi) nu pot să obţină dreptatea, noi vom fi cei care le-o vom da. Situaţia în care se găsesc aceşti oameni lipsiţi de drepturi, trebue să-şi găsească o soluţie".

Şi care ar fi acea soluţie?

Führer-ul a precizat: Germanii-sudeţi să dispună de dreptul de auto-determinare; să se termine cu negocierile dela Praga, care nu mai pot dura, căci Germania nu admite „târgueli" într'o chestiune de drept şi nici nu poate lăsa pe aceşti fraţi în voia soartei!...

Ce înseamnă aceasta?

Inseamnă un soi de ultimatum adresat Cehoslovaciei: ori Cehoslovacia acordă autonomie deplină celor 3 milioane şi jumătate de sudeţi, trecând peste drepturile sale de suveranitate şi nesocotind propriile sale drepturi şi interese de stat independent; ori se va realiza al doilea Anschluss, prin aplicarea dreptului de auto-determinare şi care va însemna desmembrarea Cehoslovaciei.

In asemenea condiţii, declaraţiile făcute de d. Hitler, Luni la Nürnberg, cu privire la obiectivele politicei imperialiste germane, în general şi la rezolvarea problemei germanilor sudeţi, împotriva intereselor naţionale şi ale suveranităţei Cehoslovaciei, sunt îngrijorătoare pentru toţi vecinii Germaniei, căci din ele se desprinde, limpede, voinţa unei eventuale agresiuni. Nu se putea spune mai mult şi mai răspicat la Nürnberg decât s'a spus cu privire la nesiguranţa păcii şi asupra adevăratelor scopuri ce le urmăreşte Germania. Cuvintele grele ce s'au rostit de şeful statului german la adresa Angliei, Franţei şi Cehoslovaciei, în împrejurările actuale, când cele trei state fac cele mai mari sforţări pentru apărarea şi asigurarea păcii, impun o reexaminare a situaţiei internaţionale în faţa pericolului ce ameninţă naţiunile din Europa occidentală şi centrală. Ora deciziunilor a sunat. Evenimentele se pot precipita. Datoria noastră e să fim pregătiţi şi uniţi.

CITIŢI IN PAG. 9:

Discursul d-lui Hitler

Adunarea generală a „Astrei" la Abrud

Asistenţa la şedinţa festivă

Populaţia Cehoslovaciei

manifestează pentru păstrarea unităţii republicii

Serviciul special al „Universului"

Praga, 12 (Radio-Central). In cursul zilei de eri, s'au ţinut în Cehoslovacia numeroase manifestaţii patriotice în favoarea unităţii republicii, la care a participat populaţia cehoslovacă cât şi germanii democraţi.

Astfel, la Hlucin, a fost o serbare patriotică cu ocazia predării drapelului regimentului de graniceri format din locuitorii aceste regiuni. La această serbare au participat 25 mii persoane. Generalul Luza a ţinut un discurs subliniind unitatea absolută a naţiunii cehoslovace şi a recomandat ca populaţia să-şi păstreze nervii în timpurile de azi.

La Landskron, s'a ţinut o altă manifestaţie patriotică la care au participat 5 mii democraţi cehi şi germani.

La Roby, în apropiere de Teplice, s'a ţinut o manifestaţie patriotică de către populaţia germană democratică şi cehă pentru unitatea statului.

La Kaplice, cu ocazia inaugurării nouei şcoli cehe, a fost o serbare la care au participat 15 mii persoane. In discursurile ţinute s'a subliniat dorinţa de pace şi a păstrării unităţii statului.

La Sterneberg, în Moravia, 4 mii cehi şi germani au manifestat pentru unitatea statului cehoslovac.

La Jechnice, a fost o serbare a republicii la care au participat 4 mii cehi şi germani.

La Pilsen, 50 mii lucrători cehi au manifestat pentru unitatea statului.

❖

La 14 Septembrie se împlineşte un an dela moartea preşedintelui eliberator Masaryk. Cu această ocazie, se vor ţine numeroase solemnităţi în ţară de către autorităţi, garnizoanele militare şi populaţie.

In seara de 13 Septembrie se va desfăşura o solemnitate deosebită la Praga în piaţa Venceslav şi în piaţa tetrului naţional. După solemnitate se va păstra o tăcere de două minute.

Miercuri, d. Beneş, preşedintele republicii şi toţi membrii guvernului, vor participa la un serviciu religios ce se va oficia la mormântul lui Masaryk în cimitirul din Lany.

❖

Miniştrii politici au ţinut azi după amiază o şedinţă sub preşedinţia d-lui Hodza, preşedintele consiliului.

In cursul dimineţii d. Hodza a avut o consfătuire cu d, Cerny, ministru de interne.

In cursul acestei întrevederi au fost stabilite măsurile de luat pe de o parte pentru a se împiedeca repetarea incidentelor de natura celor ce s'au produs, zilele trecute, iar pe de altă parte pentru a se evita posibilitatea de incidente în regiunile de frontieră, cu prilejul discursului de astă seară al d-lui Hitler.

❖

Praga, 12. (Rador). — Lordul Runciman a primit azi pe deputatul sudet Rosche.

Cehoslovacia se opune

plebiscitului in regiunea sudeţilor

Londra, 12 (Rador).— Agenţia „Reuter" este informată că în cursul vizitei pe care d. Masaryk, ministrul Cehoslovaciei la Londra, a făcut-o azi dimineaţă la Foreign Office, a remis un important mesagiu din partea guvernului din Praga.

Redactorul diplomatic al ziarului „Evening Standard" crede a şti că în acest mesagiu guvernul din Praga declară că organizarea unui plebiscit în districtele locuite de germanii sudeţi n'ar fi compatibilă cu integritatea Cehoslovaciei.

Comunicarea guvernului cehoslovac expune motivele de ordin strategic, economic şi politic cari fac ca o astfel de soluţie să fie inacceptabilă, deoarece ar expune Cehoslovacia oricărei acţiuni din partea Reichului şi ar însemna să se înlesnească expansiunea Germaniei în Europa centrală.

In cercurile politice engleze se arată că organizarea unui plebiscit în regiunile sudete n'a fost niciodată preconizată de diriguitorii răspunzători ai Angliei, cari nu împărtăşesc o atare soluţie.

Pe de altă parte, din aceleaşi cercuri, se subliniază că membrii guvernului englez au luat cunoştinţă de rapoartele extrem de importante trimise de ambasadorul Angliei din Paris. In aceste rapoarte se arată că guvernul francez este hotărît să-şi îndeplinească angajamentele pe care le are faţă de Cehoslovacia.

—xx●●●xx—

Două planoare s'au ciocnit in Cehoslovacia

Praga, 12 (Rador). — Două planoare s'au ciocnit în apropiere de Luny.

Unul din piloţi a fost omorît, iar celălalt rănit.

O copie celebră a Giocondei

a dispărut din muzeul din Bourg

Se presupune că această copie e un retuş al însuşi maestrului Leonardo da Vinci

Corespondentul particular al confratelui francez **Le Jour — Echo de Paris** anunţă din Bourg că un mic tablou, pictat în lemn, a dispărut din muzeul din Bourg-en-Bresse. El înfăţişa chipul Giocondei.

Copia era de o valoare mare şi criticii de artă erau de părere că era o copie chiar din vremea lui Leonardo da Vinci, poate chiar un retuş al maestrului însuşi.

POVESTEA ACESTUI TABLOU

Buletinul muzeelor din Franţa ne arată povestea acestui tablou care a fost găsit în Italia, în 1733, de medicul militar Passerat de la Chapelle care l-a şi luat. Familia sa l-a dăruit mai târziu muzeului Lorin, ajuns apoi muzeul din Bourg. Ca să fie mai uşor de transportat, hoţii au tăiat panoul de lemn, aşa că n'au furat decât portretul pictural al Mona Lizei, fără ramă.

Acest fragment are 60 cm. înălţime şi 18 lăţime. **Revista Muzeelor** crede că este superior copiei din Madrid, în care sprâncenele au fost adăugate, în timp ce Leonardo da Vinci se supunea modei din zilele sale când doamnele îşi depilau faţa, aşa că sprâncenele sunt deabia schiţate.

Cercetările merg foarte greu, căci, în ziua furtului, muzeul din Bourg a fost cercetat de 500 de persoane, dintre care multe erau cu pardesiuri uşoare pe braţ.

E cu neputinţă însă ca tabloul să fie vândut fără ca hoţii să fie dovediţi, aşa că se speră că **Mona Liza** din Bourg va fi înapoiată muzeului ei.

Se ştie, de altfel, că Perugia, hoţul **Gioconda** din muzeul Luvru, adică tabloul original, a ţinut-o pe Mona-Liza doi ani în casa lui, iar când a vrut s'o vândă unui negustor italian, a fost arestat.

Incă din vremea când a fost furată **Gioconda** Luvrului, s'a luat, în multe muzee, măsura unei supravegheri poliţieneşti foarte de aproape. Astfel, la noi, un portret celebru al lui Van Eyck, aflat în muzeul Bruckenthal din Sibiu, foarte mic ca dimensiuni, e prins într'o ramă prevăzută cu o sonerie ce răspunde la poliţie şi la portar.

Se înţelege că orice tentativă de furt e imposibilă.

Consiliu de miniştri la Paris

Paris, 12. (Rador). — *Consiliul de miniştrii s'a întrunit azi după amiază, la ora 15.*

COMUNICATUL

Paris, 12 (Rador). — **După consiliul de miniştri ţinut azi s'a dat următorul comunicat:**

Consiliul de miniştri s'a reunit la ministerul de război sub preşedinţia d-lui Daladier.

Generalul francez Requin care va fi numit membru în consiliul superior al războiului în locul generalului Mittelhauser

Consiliul a luat cunoştinţă de recentele documente diplomatice şi de evenimentele de politică externă a căror expunere a fost făcută de d. Bonnet.

Consiliul a adus omagii patriotismului, liniştii şi sângelui rece al naţiunii.

El a primit deasemeni din Africa de Nord şi din imperiul colonial francez dovezile cele mai emoţionante despre fidelitatea lor faţă de Franţa.

Această atitudine demnă şi plină de cumpănie a ţării este deosebit de folositoare pentru apărarea păcii.

Membrii guvernului se vor reuni din nou mâine în consiliu, sub preşedinţia d-lui Lebrun, preşedintele Republicei.

Măsuri de siguranţă

Paris, 12 (Rador). — **In cursul consiliului de miniştri de azi, membrii guvernului au examinat măsurile de luat în diferite ipoteze în deosebi în cazul când tensiunea internaţională s'ar agrava.**

In vederea acestei eventualităţi, miniştrii au examinat pentru fiecare minister diferitele măsuri ce ar fi de luat la nevoe pentru a pune aceste organe esenţiale la adăpost de orice surprindere.

După consiliu, d. Daladier a avut consfătuiri cu generalul Gamelin, şeful Statului Major al armatei, cu generalul Georges, sub-şeful Statului Major, precum şi cu generalul Billotte, guvernatorul militar al Parisului.

Agenţia „Havas" care transmite aceste ştiri adaugă că această consfătuire s'a ţinut pentru a se examina cazul în care dispozitivele dela frontieră ar trebui întărite şi cazul în care ar trebui să se ia măsuri pentru apărarea populaţiei civile

Consiliu de miniştri la Londra

Londra, 12 (Radio-Central).— **Consiliul de miniştri britanic s'a întrunit Luni dimineaţa, la ora 11.**

Erau de faţă toţi miniştrii, cu excepţia d-lui Stanley şi a lordului Hailsham.

❖

Londra, 12 (Radio-Central).- **Consiliul de miniştri extraordinar de azi, care s'a ţinut sub preşedinţia d-lui Chamberlain, a durat dela ora 11 până la ora 13 şi 15.**

S'au examinat în mod amănunţit ultimele raporturi ale diplomaţilor englezi din Praga şi Berlin asupra situaţiei din Europa centrală.

Cercurile oficiale au primit cu o impresie penibilă discursul mareşalului Goering. Aceste cercuri subliniază că discursul mareşalului Goering a pricinuit o diminuare a autorităţii germane în ochii opiniei publice şi miniştrilor englezi.

După raportul lordului Halifax, asupra situaţiei din Europa centrală, toţi miniştri au aprobat măsurile pe cari guvernul va fi nevoit să le ia în faţa unor anumite eventualităţi.

Se afirmă că guvernul englez ar fi dat d-lui Neville Henderson, ambasadorul britanic la Berlin, instrucţiuni în vederea unui nou demers pe lângă guvernul german, dar că s'a renunţat la acest demers în urma sfatului d-lui Henderson, care a comunicat că posedă lămuriri favorabile din partea cercurilor germane.

Miniştrii englezi nu au continuat după amiază consfătuirile în cadrul unui consiliu de miniştri, însă d. Chamberlain a convocat pentru mâine un nou consiliu de miniştri pentru cazul când discursul cancelarului Hitler ar confirma anumite temeri în privinţa intenţiilor germane din Europa centrală.

❖

Sir Archibald Sinclair, şeful opoziţiei liberale, a avut azi o întrevedere cu d. Chamberlain.

In cursul dimineţii, d. Jan Masaryk, ministrul Cehoslovaciei la Londra, a avut o consfătuire cu sir Robert Vansittart, consilier diplomatic al guvernului englez.

❖

Londra, 12 (Rador). — După consiliul de miniştri de Luni dimineaţă, lordul Halifax a avut o întrevedere de 20 de minute cu d. Chamberlain, după care s'a dus la Foreign Office unde nu a rămas decât câteva minute.

—xx●●●xx—

Avion prăbuşit in Anglia

Londra, 12 (Rador). — **Un avion de bombardament englez s'a sfărîmat de pământ în apropiere de aeroportul Farnborough.**

Sunt doi morţi şi un grav rănit.

O discuţie aprinsă la Nürnberg între d. Neville Henderson (X), ambasadorul Angliei la Berlin şi von-Ribbentropp

Defilarea Moaţelor la serbările Astrei din Abrud